

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 37.

Indult Bétsből, Kedden, November 4-dikén, 1828.

Jóniai Szigetek.

Corfutól, Oct. 4-dikén. A' Görög Seregek mind vízen mind szárazon megtámadták Prevesa várát. A' tengeri hajós sereget, melly 16 hadi és két szállító hajókból állott Passano vezérlette, de ezeket előszöri megjelenések után, a' nagy szélvész tsak hamar széljel szórta, és közülök egyet el is sülyesztett. Két nap mulva tsendesdván a' zivalar ismét öszvegyültek és a' Pantocratorai erősséget délre Prevesától ágyúzni kezdték. Hanem még az nap hasonlós támadván Passano vezér és a' Hydrióták között, tíz hajó félbe szakasztotta az ostromlást 's elevezett Santa Maura felé, a' következő napon a' többi hajók is eltávozván, mindnyájan Miticánál gyűltek öszve. Ez által a' jó időt elvesztették, 's a' Törököknek elég módjok volt segítséget vonni magókhöz, és óltalmazásokra minden készülteket megtenni. Curch Generális ugyan mindent elkövetett, hogy a' hajós sereget a' visszatérésre bírhasssa, de hat hajónál többet arra rá nem vehetett. Maga a' Generális seregével a' Prevesai öbölnél kiszálván táborba verte népét, és egynehány ellenséges apró hajót elfoglaltatott. Santa Maurából írják Oct. 5-dikén, hogy ezen a' napon hat kisebb nemű Görög hajók, úgy nevezett Misztixek, a' Prevesai tsatornába erőszakkal be akart rontani; de

a' Törökök erősségeikből 's batteriajikkból rettenetes tüzelést tettek ellenek. Fél óra mulva a' tüzelés megszűnván, minnekutánna a' szél a' nagy füstöt félre hajtotta, látszott hogy a' Görögök tsakugyan behatottak az öbölbe. Mit kezdett ez alatt Curch Grlis serege a' szárazon a' felől még semmi tudósításunk nintsen.

A' Corfui Újságnak más tzikelyében ezeket olvassuk. Zántéből a' felől tudósítottunk Oct. 2-dikéről, hogy egy Orosz brigantin hajó a' három szövetséges Hatalmasságok Admiráljaitól levelet vitt Sudába Candia szigetére; de a' hajóra a' várból sűrűn ágyuzván, abban sok kárt tettek, 's kénytelen volt megrongáltatva vissza térni. Megértvén az Orosz Admirális mi történt a' hajóval, tüstént két lineahajót küldött Sudához, hogy a' várbeliectől ellenséges tettekért elégtételt kívánjon. Úgy gondolják az ahoz értők, hogy Suda ellen nehéz lesz két hajóval valamit kezdeni.

A' legújabb Máltai tudósításokból tudjuk, hogy Ricord Orosz V. Admirális, a' kinek lineahajóját, a' Fere-Champenoisét az Angliai szorostengernél egy szélvész a' közép tengerre indult Orosz hajós seregtől elszakasztotta, szerentsésen megérkezett Málta szigetéhez.

Póroszból azt írják Corfuba, hogy Görög Ország Praesidense és a' szövetséges három Udvarok személyvise-

lői, Stratford Canning, Guilleminot és Ribeaupierre Urak Sept. 16-dikán oda érkeztek, és hogy Görög Ország állapotjának végképpen való meghatározása végett, Aeginában szándékoznak Conferentziákat tartani.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára Oct. 15-dikén. Ő Felsege az Orosz Tsászárné tegnapelőtt szerentsésen megérkezett ezen fővárosba Odeszszából Nicolajevna Mária Nagy Hertzeg Aszszony leányával együtt. Az nap este az egész város kivilágosított.

A' közelebb mult Szombalon két új hajóteresztettek le az Ochtai hajóépítő helyről a' tengerbe, úgymint: az Arcis lineahajót, melly 74 ágyús, és Nadeshda (Reménység) nevű fregátot, melly 24 ágyús. A' leeresztés szereltartásán a' Nagy Hertzeg, Korona örökös Nicolajewits Sándor is jelen volt. Az Arcis Kommandásává Usinszky Hajós Fő Kapitány neveztetett ki, a' Nadeshda vezérlése pedig Dawidow Fő Kapitányra bízott. Ugyan ekkor két más új hajó építésének kezdésére a' Teknótételhez hozzá fogtak. Az egyik fregát lesz 44 ágyúval, Anna; a' másik 20 ágyús brig, Párisnak fog neveztetni. Orosz Országnak hadi ereje is hatalmas lépésekkel halad előre.

Odeszszai legújabb tudósítások szerint Ő Felsege az Orosz Tsászár Oct. 19—20-dika éjjelén, Mária Tsászárné nevű lineahajón oda szerentsésen megérkezett, útját Benkendorf Generállal együtt haladék nélkül Sz. Pétervára felé folytatta, a' hova Ő Felsege Oct. 26-dikára, Feodorowna Mária Tsászárné neve napjára kíván elérkezni. — Az idegen Országi Udvarok Követei is minden órán Odeszszába várattak, kik Várnánál a' Panteleimon nevű hajóra ültek.

Oct. 15-dikén hozta egy Kurír az Odeszszai Kormányozóhoz Titkos Tanácsos Bogdanovszky Urhoz a' hivatalos tudósítást, hogy Várna feladta magát és az Orosz Seregek azt el is foglalták. Ezen alkalmatossággal az Orosz Tsászár Ő Felsege a' következő Rescriptumot küldötte Gróf Woronzoff Urhoz Új Oroszország és Beszszarabia Fő Kormányozójához és a' Várnai ostromló sereg Vezéréhez: „Gróf Semenovits Mihály! Midőn En az Urat Fő Kormányozói hivatalából egy időre a' Várnai vár ostromlására meghívtam; meg voltam a' felől győződve, hogy az Úrnak a' hadi mesterségben szerzett sok tapasztalásai 's a' Haza java előmozdításában kimutatott példás buzgósága, az En választásom tzéljának tökéletesen megfelelnek. Az En várakozásom teljesített. A' yárvívás folyta alatt, vitéz hadainkat mindenkor és mindenütt az Ur példaadása buzdította, 's bõlts rendelkezései készítettek útát azon következésre, melly az Ur fardozásait megkoronázta. Hogy méltóképpen bizonyosságát adjam, mennyire betsben tartsam 's kívánjam megkülömböztetni az Úrnak ebbéli új szolgálatját, ajándékuil egy arany kardot adok az Úrnak ezen ráírással: Várna Megvételeért. Ez emlékeztesse az Urat szüntelen az Orosz hadi erőnek ditsőségére való tettekre, e' legyen az Ur eránt viseltető igaz hajlandóságomnak és háladatoságomnak záloga. Költ a' Páris hajón Várna előtt. Oct. 11-dikén 1828-ban.

Nagy Britannia.

London Oct. 21-kén Hrg Wellington vissza jött mezei jószágából a' Fő városba, 's másnap Gróf Aberdeennel és az Ausztriai Követtel conferentziát tartott.

Oct. 18-kán Plymouthból két Li-

nea hajó (Spartiate és Windsor Castle) indult ki a Földközi Tengerre.

A' közelebbi Parlament — a' mint tudva van — az Orvosok és Seb orvosok kérésére, egy Biztosságot nevezett ki, melly arról gondolkodnék, mi módon kellessék az Anatómiai Oskolák számára elegendő Holt-testet szerezni, a' nélkül, hogy a' sírban nyugvók megháboríttassanak? — Ezen Biztosság, munkáját elvégezvén, vélekedését nyomtatásban kiadatta. Sok nevezetes megjegyzések vannak benne. Az első Anatómica Oskolát Angliában 1746-ban a' nagy hírű Orvos Hunter állította. A' Tanulók száma akkor 200 volt; most 800—1,000 körül van. Ezek közül mindeniknek legalább három Holt testet kellene felbontolni. De nints mit. Egy Holt testért 12—16 Guinét (120—160 ezüst forintot) szoktak fizetni. De 400, legfeljebb 500 holt-testnél több nem fordul meg esztendő alatt a' Londoni Oskolában, — a' melly miatt a' tanulók nagyobb része tudatlan marad. — A' nép, Angliában, mondhatatlanul iszonyodik az Anatómikusoktól, és nem tud rettenetesebb dolgot képzelni annál, hogy ő holtta után felbontzoltatik. Sokat tesz ezen iszonyodás nevelésére az is, hogy II György idejében egy Törvény hozódott, melly minden kivégezett gonosztévőket az Anatómikusoknak átad által. E' miatt, kéntelenek a' Tanítók és Tanulók, sírból lopott Holt testeket vásárolni. Vannak emberek, kik a' Halott lopást mesterség gyanánt üzik, 's egyedül abból élnek. De ezek mind igen elvetemedett emberek, a' kikről nagy a' gyanúság, hogy mikor a' Temetőből Holt testet nem lohatnak, a' beteget Halottnak, 's az egészeget betegnek igen hamar elfogják. Sokszor az alattomban megölt személyek holt testeit, hogy minél hamarabb eltehessék láb alól, a' Seb orvosoknak adják el, a' kik mesterségel-

hez való buzgóságból, a' gyilkosságot elhallgatják. — A' Biztosság azt javallja, hogy az említett II. György idejébéli törvény töröltsessék el, és mind azokat, a' kik Ispotályokban 's Szegények Házai-ban halnak meg, (hia a' Megholtnak atyafijai 24 óra alatt ki nem kerik a' holttestet,) az Ispotály Előjárói adják ki az Anatómiai Oskoláknak, úgy mindazáltal, hogy a' felmetszett Holt testek, a' keresztényi eltakaríttásra, az Ispotályokhoz ismét vissza küldetessenek. — A' múlt esztendőben 5744-en holtak meg a' Londoni 127 úgy nevezett Szegények Házaiban, a' kik közül 5105-at a' Templomok költségein kellett eltemettetni.

Irlandiának déli részében tökéletes tsendesség uralkodik. A' minap Cloughenből 17 rabot tsupán a' tömlőtzt tartó és egy Hajdú késérték által a' Clonmeli tömlőtzbe. — De északi Irlandiában másképpen állanak a' dolgok. Katonaság — még pedig ágyúkkal — ment Monaghánba; a' 87-ik Regiment is oda küldődik. A' Braunschweigiak most is gyűléseket tartanak.

Lord Nugent, Waterfordban egy vendégség alkalmatosságával ezt mondatta: „Arrá kérek minden Rathólikust, el ne hídje, hogy Angliában az Uralkodó vélekedés, kívánságoknak ellene volna. A' többség, és a' Nép szava ő mellett áll. Az Anglus nép szereti az igazságot — az Emancipatio rövid időn meg lesz.“

Lawless Urat a' Törvénszék mint nép lázasztót elfogatta; de két óra mulva, kezesség mellett, szabadon bocsátották. Azt hiszik, hogy O'Connell és Shiel Urakat is, mihelyt valami szín alatt beléjek kölhetnek, fogságba teszik. — A' Rathólikus Egyesületnek a' napokban Ülése volt, mellyben a' Lawless Ur elfogattatása forgott fel. Shiel Ur tsudálkozott rajta, hogy az Országló-szék

Lawless Urat tömlöztbe zárátja, azonban az Orangisták vezéreit büntetlen hagyja, 's a' következő pontokat kerte az Egyesülettől jóváhagyatni és írásba tétetni: 1) Tsudálkozással értette az Egyesület a' Lawless Urelfogattását, a' ki — az alatt a' szín alatt, hogy a' köz tsendességet megháborította — akkor fogattatott el, mikor a' V. Király Parantsolatja már tellyesítve volt és Lawlest Ur kinyilatkozatta, hogy az Országlószék rendelkezéséhez fogjamagát tartani 2) Ezen tsudálkozása az Egyesületnek még inkább nevedik annak halására, hogy kevéssel ez előtt Ballybayban egy Kathólikus megölettetett, a' nélkül, hogy a' gyilkos elfogattatott volna. 3. Minthogy az Országlószék a' gyilkosnak nyomozására semmi jutalmat nem tett: az Egyesület 500 f. sterlinget tészén fel annak vagy azoknak, a' ki vagy a' kik a' gyilkos Orangistát kinyomozzák. — Ezen pontokat sz Egyesület elfogadta. A' Gyűlésben jelen volt maga Lawless Ur is, és beszédet tartván magát mentette, mint a' ki az elfogattásra semmi okot sem adott.

Portsmoutshból Oct. 20-kán az Onyx nevű Királyi Brigg a' tengerre kiszállott. Azt mondják, hogy a' Keleti Tengerből újra egy más osztály Orosz Hajos Sereg megyen a' Földközi Tengerre, 's a' nevezett Brigg ennek akar a' Kanálison elébe menni, és az Orosz Admirálist meghívni, hogy az Anglus kikötőkbe betérvén, a' mire szüksége lenne, Hajóira rakasson.

Frantzia Ország.

Páris Oct. 23-kán Gróf la Ferronays Minister néhány nap óta itt közel Párishoz egy mezei jószágában mulatott; Oct. 25-kén kezdi el, a' mint halljuk, hivatalos foglalatosságait (Eddig,

Rayneval Ur vitte helyette a' Külső Ministerséget).

Salvandy és Loverdo Urak a' Státus Tanátsba felvétettek, 's a' szokott Esküvést letették. Ellenben Genoude Ur (a' Gazette de France Tulajdonosa (a' kinek a' másik Ministerium, Könyv-nyomtatásra Patenst adott, a' Státus Tanátsból kirekesztetett, azon az okon, hogy Státus-Tanátsos és Könyvnyomtató egy személyben nem lehet. „Meg gondolván — így szólla' Kir. Végzés, melly a' belső Minister Gróf Portalis tanására adattatott — hogy a' Könyvnyomtatás mesterségének üzése egy „Státus Tanátsos foglalatosságával nem „férhet öszve: megszűnik Genoude Ur a' Státus Tanátsnak tagja lenni.“ — A' Gazette de France igyekezik ezen olnak semmiségét megmutatni. „Hogy ülhet hát Didót Ur a' Követek házában Könyv Nyomtató léte? hogy lehetnek Lafitte, Ternaux, 's a' t. Urak Kereskedő létekre a' Népnak Képviselői? Már hát ezeknek sem lehetne Státus Tanátsosoknak lenni. Ha szava van egy Könyv Nyomtatónak a' Törvény hozó Gyűlésben a' Királytól bémutatott törvény javallásról ítélni: miért ne lehetne annak szava azon törvényjavallás selt (a' Státus-Tanátsban) az előtt is, minnek előtte a' Parlamentnek bémutatónék. Jobb lett volna, Portalis Urnak egyenesen kimondania a' dolgot e' szerént: Genoude Urat a' Gazettéért kell letenni.“

A' Ministerium most új rendbe akarja a' Státus Tanátsot venni. Az e' végre ki nevezett Bíztoóság (melly a' Követek Házának és a' Státus Tanátsnak némelly tagjaiból áll) egy új Plánumot dolgozott ki, melly a' Királynak rövid idő alatt bé fog mutattatni.

A' Követek házának megholt tagjai, Andreosy Malartic, 's Jobez Urak

helyébe Dec. 26-kán fognak mások választatni.

A' Cadixből haza felé utazó Frantzia Seregek Oct. 9-kén Audujárban voltak. Az út úgy van kiszabva és előre kitsínálva, hogy az első Tsapat Novemb. 20-kán Bayonnéba érkezzék.

A' Belső Minister Oct. 21-kén egy Kerülő Parantsolatot botsátott széljel az Országba a' Megyés Tisztekhez, mellynek foglalata ide megy ki: „Sok megyéiben az Orzágnak Egyesületek állottak fel Bureau vagy Comité név alatt olly széjjel, hogy azoknak kik Választó jussal bírnak (a' Parlamenti Képviselek választásában) neveiket számba vegyék, 's fel írják, hogy senki, a' kiknek választó-szava nints, közzéjek ne tsúszhasson. A' Törvény, ezen Egyesületekre nézve, hallgat; sem formáltatásukat meg nem tiltja, sem lételeket nyilván meg nem engedi. Annál fogva, mind addig, míg valami törvénytelen írás vagy tselekedet által meg nem sértik az ilyen Egyesületek a' köz tsendességét, ellenek semmi eszközhöz sem kell nyúlni. A' tanátskozást nélkül valami szabad helyen meg lehet engedni; de minthogy a' törvény semmi Öszveséges név alatt (Collectio) költ Ellenmondást vagy tselekedetet meg nem enged, és tsupán Egyes személyeknek engedi meg, hogy valami dologban Protestátiót adhassanak, vagy más lépést tehessenek: ennél fogva a' Megyés. Tisztnak kötelessége minden olyan kívánságokat vagy sürgetéseket, mellyek az e'féle Egyesületek nevében hozzájuk adattatnak, egyenesen visszahadni. Az ilyen Bureauknak és Comitéknek, az Országlószék semmi közzönséges Charactert nem engedhet, és azoknak tagjait, úgy nézi mint pusztan egyes személyeket, a' kiknek tsak an-

nyi szabad, a' mennyit a' törvény nélkül megenged.“ —

Moreából tegnap (Oct. 22-kén) érkeztek levelek Párisba, mellyekben Maison Generális ezt írja: Ibrahim Oct. 4-kén Egyiptomba haza ment. A' Messeniai várakban hagyatott gyenge őrizet nem fogja magát sokáig tartani tudni. Maison Generális Navarinán van; Sebastiani Grlis Kóront, Schneider Grlis pedig Patrást vette körül. — A' Katonák közzül Navarinán sokan megbetegedtek. Hihetően az Eghajlat okozta benne a' változást. De, terhes beteg nintsen — a' kik rosszul lesznek is hamar meggyógyulnak. A' harmadnapos hideg uralkodik inkább. Most már, két portzio bor jár a' katonáknak.

A' Gazette de France Oct. 23-ki darabjában a' következő Észrevételeket közli, — a' mint mondja — egy ifjú útas Anglusnak jegyző könyvéből: „Frantzia Országban két Országlószék van. Az egyik a' Királyé, melly az egész népen Országol. Ez gondoskodik az Ország javáról, és ennek szolgálai a' Hivatalos dolgokban jártas férjsiak, kik által, mint eszközök által, a' Király Atyai gondját minden jobbaira kiterjeszti. Ezen férjsiaknak jutalmok, élelteknek a' köz jóra való buzgó feláldozásáért, áll azon tisztességekbeli betsületből, mellyel a' Király kegyelme őket megajándékozza. Volna meg egy másik jutalom is, t. i. a' köz betsület; de ezen pénznek, miolta meg szokták hamisítani, betse alább szállott. — A' másik Országlószék, hasonlóan az egész Orzágra kiterjed. Egy Párisban állított Comité levelez minden az Ország más Városaiban lévő Comitékkel. Az ide tartozó személyek, mind nélki hevült, uralkodást szomjuhozó, újítani szerető emberek, kiknek

„betsületek nints. Ezek leginkább név-
 „telen Újság-levelek által dolgoznak, a'
 „hol mindent a' mi tisztességes, jó és
 „hasznos [megtámadnak, motskolnak és
 „kissebbítnek. Ezeknek hatalmok ebben
 „áll: a' betsületes emberek félnek tőlök;
 „a' rosszszak pénzre vagy ditsőségre vágy-
 „nak; a' gazdagokra és a' Státus szolgál-
 „ra nagy az irigykedés. A' Királyi Ország-
 „ló szék úgy uralkodik mint Atya, ezek
 „mint kegyetlen Uralkodó. Amaz rendet
 „és oltalmat ad a' Frantziáknak: emez
 „az által nyomja őket, hogy szabadkény-
 „jekre eresztí. Amaz ezt eltűri: de ez
 „amazt nem szenvedheti. — Mi lesz még
 „ebből végtére? könnyű által látni. Min-
 „den igazán felvilágosodott férjfiak, nyug-
 „hatatlanságban és felelemben vannak a'
 „jövendő felől.“

Az ifjú Liszt, (Házánkfija) a' ki
 már gyermek korában híres Klavir-ját-
 szó, későbbben pedig mint rendkívül való
 Virtuoz és Költő (Compositeur) egész
 Európában esmeretes volt, több Újság-
 levelek által Párisban megholtinak hir-
 dettetett; de hibából, mert él, és egés-
 séges.

Rayneval Ur, az ideig óráig való
 Külső Minister, ki ment Oct. 23-kán
 Montignybe a' hol Gróf la Ferro-
 nays múltat. Harmadnap mulva mind
 ketten vissza jönnek a' Fő Városba.

Párisban apró táblátskákat készíté-
 nek Láva-kőből, mellyekre az útszák
 neveit fogják felírni.

D á n i a.

Kallundborg Városa körül, mint
 egy 2 mérföldnyi területben igen mér-
 ges nyavalya uralkodik, melly most már
 harmadik esztendőben — mindég Au-
 gustus elejével — kerüle elő. Egyes kis
 falukban száz beteg is meg van. — A'
 nyavalya még eddig nem tapasztaltatott
 ragadó természetűnek.

A' Guldborgi Sundon, Lan-
 land és Falster szigetek között Mar-
 git Királyné ideje óta nagy hajók nem
 járhatnak; mivel akkor, feltvén a' neve-
 zett szigeteket az ellenséges Hanseai
 hajóktól iszonyú nagyságú köveket hány-
 tak be a' tengerbe. Most ki húztak 200
 ilyen nagy szikla darabot, úgy hogy
 ezután a' nagy hajók is bátran járhatnak
 a' nevezett Sundon.

Az aratás Dániában nem igen jól
 ütött ki. Termés van ugyan annyi mint
 tavaly, de rosszszabb.

Oct. 19-kén 5 Orosz hajót. — 1 Li-
 neahajót 4 kissebkekkel — láttak a' nagy
 Sundon.

H o l l a n d i a.

A' General-Státusok gyűlése Oct.
 20-kán elkezdődött. A' Gyűlést a' Király
 személyesen maga nyitotta meg.

Toskana Hertzegeég.

Florentziából Oct. 18-kán. A'
 Burkus Országi Korona-Hertzeg — mi-
 nekutánna a' város nevezetességeit meg-
 nézte — Rómába elutazott. Onnan Ná-
 polyba fog O Kir. Hertzegeége menni,
 és Novéemberbe újra ide viszza térni.

E l e g y e s D o l g o k.

Angliában minden Megyének külön
 Újságlevele van; de a' nagyobbakban
 (p. o. Kentben) kettő, három is adatik
 ki. Minden valamire való város, tulajdon
 Újság levéllel bír; de a' népesebb váro-
 soknak egy nem elég. Így, nevezetesen
 Birminghamban 3, Yorkban 4,
 Manchesterben 7, Liverpool-
 ban 8, 'sa't. jön ki. Az Újság levelek szá-
 ma — a' Londoniakon kívül — 150.
 Ezekben többnyire Helybéli tárgyak van-
 nak, de némelylek sok jól kidolgozott
 trakkhelyeket is közlenek. — London-
 ban a' nagyobb Újságlevelek közzül Na-

ponként minden reggel 7, 's minden este 5 jelenik meg. Mindössze 48 Újságlevelé van Londonnak, a' sok Havvi Irásokat Revieweket nem számolván.

Irlandiában ismét új tsapat katonaság megyen. Az ott lévő seregek Fő Vezére: Generális Byng, a' ki alatt Éjszakon Thornton, Keleten Dalbiac és Smith, Nyúgoton Arbutnot, Délen Bingham és Blakeney Generálisok állanak. — Kilkennyben Oct. 12-kén az Isteni tiszteletre a' Katonaság egész fegyverben jelent meg a' templomban.

A' Katholikusok Emancipatióját a' közelebbi 20 esztendőök alait az Alsó Ház ötször fogadta el. A' Felső ház, még eddig mindég vissza vetette, de az Ellenkezők száma itt is kevesedik. 1805-ben a' Felső Házlagjai közzül az Emancipationnak mellette állottak 49-en, ellene 178-an; 1803-ban mellette 74-en, ellene 161-en; 1812-ben mellette 125-en, ellene 126-an; 1824-ben mellette 109-en, ellene 145-an; 1828-ban mellette 157-en ellene 182-en.

Hadi Tudósítások.

Várnából Oct. 15-dikán. Tegnap reggel tartatott itt Gróf Woronzoff táborában Várna megvételeért a' közönséges Isten-dícséret. Ő Felsege a' Tsászar jelenléteben, mellyen minden Kövelségi személyek és sok külső Országai Katona Tisztek is megjelentek. Az innepi fényes Szertartásnak a' szép idő is kedvezett. A' Tsászar Oct. 15-dikán a' Várnai Görög Fő-Templomban tartatott Isteni tiszteleten jelen volt, 's holnap Odeszszába indul a' tengeren. — A' Nagy Vezér már közel vala a' Kamtsik vizéhez, hogy magát Omer-Vri-

ne táborával egyesítvén Várna szabadítására siessen, midőn ez, megértvén a' Vár esetét sietséggel vissza vonta magát 's a' Nagy Vezér előljáró seregét a' Kamtsikon túl felé közelíteni látta. Ezek is vissza fordultak tehát. Sőt mint-hogy Eugén Würtembergi Kir. Herceg tábora a' hátráló Török hadakat nyomba üzte, maga a' Nagy Vezér is vissza fordult.

Magyar Ország.

Orlay János Orosz Státus Tanátsos Urról említettük a' M. Kurír 52-dik Számú darabjában, hogy Bereg Vármegyei születés. Erre egy itt lakó igen érdemes Hazánkfija több rendbeli tudományos foglalatú leveleit közölte velünk a' nevezett Státus Tanátsos Úrnak, mellyekből némellyeket igenis méltónak tartunk emlékezetül feljegyezni.

Ő Excellentiája Orlay János Úr, mint ezt előttünk lévő leveléből látjuk, ez előtt 58 esztendővel, Felseges engedelemmel ment által az Orosz Birodalomba, hol majd Sz. Pétervárában, majd a' Birodalom más részeiben szüntelen tudományos tárgyakkal foglalatoskodott. Leginkább pedig az új Académiák és Lycéumok jó karba hozásában fáradozott; 's ez által szerzett érdemeivel annyira megkülönböztette magát, hogy a' most uralkodó Tsászártól 1826-dik eszt. elején valóságos Státus Tanátsossá neveztetett és az Orosz Birodalom déli részében, a' mint ott nevezik, 4,000 Dézmát hozó jószággal ajándékozott meg; mint ezt a' Betsi Beobachter, akkor kihirdette. Ugyan ekkor tétetett Orlay St. Tantsos Úr az Odeszszai Académianak Directorává.

Bejárta 1819-ben a' Kaukazusi környékeket. Ezen Utazásról a' Felső M. Orsz. Minerva 1825-diki 2 dik Negyedében, a'

205 lapon ezen Tzikely alatt: „Két nevezetes Hazafiaknak napkeleti Utazásokról“ vagyon ugyan szó; de a' mellynek foglalatja az előttünk fekvő levéllel tsak annyiban egyez, hogy Orlay Úr ott utazott. Jegyzései között találjuk; hogy a' Khinaiak az Oroszokat szinte úgy Oroszoknakq nevezik mint a' Magyarok, 's hogy e' szerént nem Pannóniában támadhatott ezen elneveztetések, a' határ őrizettől 's a' t. hanem azt a' Magyarok magokkal hozták be Európába; hogy az Orosz Birodalmi Magyar-Oroszok a' Magyarart ott is Ugornak, Ugrinak nevezik, a' mi hegyi lakost jelent, nem különben Madjarnak is mondják; következőképpen, hogy Ungar és Ungarusnak nem Ungvártól neveztetnek így.

Közöljük itt egy újabb, Jún. 18-dikán 1828-ban Odeszszában költ levelét St. Tan. Orlay Úrnak, melly ez: „Egy butellia Magyar bort küldök az Uraknak, melly Magyar nevű, de már elpusztult város szomszédságában, de tsakugyan Magyar nevezetű falu határában termelt a' felső Kaukazusi vidéken. Ez a' helység most az Ó Felsege Udvari Kamrásának Skarzsinski Úrnak Uradalmához tartozik, ki ezt nékem erántam viseltető jó indulatjának jeléül küldötte; én pedig az Uraknak küldöm, kostolassák meg azt Bétsben lévő Nagyjainkkal, hogy tudhassák, millyen az eredeti igazi Magyar bor, melly az Orosz Birodalomban is Magyar bornak nevezetik. Én gondolom, hogy ilyen ajándékot Magyaroknak még senki sem küldött. Én a' Kaukazusi vidékeket mindennütt bejártam, 's jól esmerem az odavaló Orosz Urakat, kiknek ott falui vannak.“ 's a' t.

Ámbár a' butellia igen jól bévolt deszka ládátskába tsinálva és burkolva, mégis Odeszszától eddig vagy a' sok rázás vagy a' bor ereje miatt elpattant, 's az üres edény egy kevés jó magyar bor illatnál egyebet Bétsbe nem hozott. Úgy hogy lehetetlen vala a' látás és kóstolás kívánságától felhevült, de megtsalatozott Felbontónak a' Phaedrus Anyójával e' szerént ki nem fakadni: (Oh svavis anima! quale in te dicam bonum ante hac fuisse, tales quum sint reliquiae)

Óh lelkem be ditső nektár lehetett kebeledben,

Hogyha tsak illatod is életerőre hevít.

Kár, hogy elfelejtette már a' Küldő Hazánkfija, hogy a' Magyar a' bort, kívált útra, nem butelliában, se nem palatzkban, hanem Kulatsban (Tsutorában) szokta vinni, melly el nem törik.

A' pénz folyamát Nóvember 3-dikán; közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 95 1/16
Az 1820 béli sorsosok,
Az 1821-béli hasonlók, 124
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 48 1/4 for. kelték, mind Conv.
A' Bank-Aktziák kelték 1084 1/2 forinton
Conv. Pénzben.

Béts. Ahoz képest, hogy a' gabona ára valamivel feljebb ment, a' Felsőség meghatározása szerént ezen folyó Nohónapban a' kétszeresből süttött kenyereket kissebre szakaszthatják a' kenyérsütők. A' marhahúsnak föntja 8 krajtzáron P. P. vagy 20 V. kr. meghagyatott.

Szerkeztető és Kiadó M. á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomlató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse. Nro. 752.)